

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

Fakulta
tělesné kultury

REALIZACE OPATŘENÍ OCHRANY OBYVATELSTVA V SOCIÁLNÍCH ZAŘÍZENÍCH VYBRANÉHO TYPU

Bakalářská práce

Autor: Dominika Nováková

Studijní program: Tělesná výchova se zaměřením na vzdělávání a
ochranu obyvatelstva

Vedoucí práce: Ing. Jakub Brumar

Olomouc 2023

Bibliografická identifikace

Jméno autora: Dominika Nováková

Název práce: Realizace opatření ochrany obyvatelstva v sociálních zařízeních vybraného typu

Vedoucí práce: Ing. Jakub Brumar

Pracoviště: Katedra aplikovaných pohybových aktivit

Rok obhajoby: 2023

Abstrakt:

Bakalářská práce je zaměřena realizaci opatření v rámci ochrany obyvatelstva v sociálním zařízení vybraného typu. V teoretické části jsou popsány druhy sociálních služeb a formy poskytování sociálních služeb. Pozornost je zaměřena na vybrané sociální zařízení ve Středočeském kraji. Součástí je popis mimořádných událostí, které se v sociálních zařízeních staly. Výzkumná část je vytvořena na základě sociologického výzkumu, který má za cíl zjistit připravenost zaměstnanců na případné mimořádné události, které mohou v sociálním zařízení nastat.

Klíčová slova:

Sociální zařízení, realizace opatření, ochrana obyvatelstva, evakuace, připravenost zaměstnanců, mimořádná událost

Souhlasím s půjčováním práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author: Dominika Nováková
Title: Implementation of population protection measures in social facilities of selected type

Supervisor: Ing. Jakub Brumar
Department: Department of Adapted Physical Activities
Year: 2023

Abstract:

The bachelor thesis focuses on the implementation of measures in the framework of the protection of the population in a social facility of a selected type. The theoretical part describes the types of social services and forms of social services provision. The attention is focused on selected social facilities in the Central Bohemia Region. It includes a description of emergencies that have occurred in social facilities. The research part is based on a sociological research, which aims to find out the preparedness of employees for possible emergencies that may occur in social facilities.

Keywords:

Sanitary facilities, implementation of measures, public protection, evacuation, staff preparedness, emergency

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracovala samostatně pod vedením Ing. Jakuba Brumara, uvedla všechny použité literární a odborné zdroje a dodržovala zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 30. dubna 2023

.....

Ráda bych poděkovala mému vedoucímu bakalářské práce Ing. Jakubovi Brumarovi za pomoc, ochotu, ale hlavně za jeho čas, který mi při zpracování práce věnoval. Také bych chtěla poděkovat sociálnímu zařízení Domov Barbora Kutná Hora, který mi poskytl cenné materiály pro zpracování práce. Na závěr bych chtěla poděkovat všem respondentům ze sociálních zařízení Domov seniorů Uhlířské Janovice, Domov důchodců Čáslav a Domov Barbora Kutná Hora za vyplnění dotazníku k výzkumné části.

OBSAH

Obsah	7
1 Úvod	9
2 Přehled poznatků	10
2.1 Pojmy v rámci ochrany obyvatelstva.....	10
2.2 Sociální služby.....	11
2.2.1 Vymezení pojmu	11
2.2.2 Druhy sociálních služeb.....	12
2.2.3 Formy poskytování sociálních služeb	13
2.2.4 Zařízení sociálních služeb.....	13
2.3 Domov Barbora Kutná Hora	14
2.3.1 Historie budovy.....	14
2.3.2 Domov pro seniory	15
2.3.3 Domov pro osoby se zdravotním postižením.....	15
2.3.4 Chráněné bydlení.....	16
2.3.5 Sociálně aktivizační služby	17
2.4 Nouzové, havarijní a mimořádné situace v objektu Domov Barbora	18
2.4.1 Řád požární ochrany	18
2.4.2 Požár v objektu	18
2.4.3 Výpadek elektrické energie	19
2.4.4 Přerušení dodávky plynu.....	20
2.4.5 Přerušení dodávky vody.....	20
2.4.6 Uvíznutí osoby ve výtahu	21
2.5 Mimořádné události v sociálních zařízeních ve Středočeském kraji.....	22
2.5.1 Požár v Domově Alzheimer v Roztokách.....	22
2.5.2 Požár v Domově pro seniory v obci Mšeno na Mělnicku	23
2.6 Evakuace v sociálním zařízení	24
2.6.1 Cvičná evakuace Domova Barbora Kutná Hora.....	24
2.7 Evakuační pomůcky.....	25
2.7.1 Evakuační podložka.....	25

2.7.2 Evakuační křeslo	26
3 Cíle.....	27
3.1 Hlavní cíl.....	27
3.2 Dílcí cíle.....	27
4 Metodika	28
4.1 Výzkumný soubor	28
4.2 Metody sběru dat	28
4.3 Statistické zpracování dat	28
5 Výsledky	29
6 Závěry	43
7 Souhrn	45
8 Summary	46
9 Referenční seznam	47

1 ÚVOD

Sociální zařízení poskytují různé druhy služeb, které jsou s velkou potřebností využívány. Poskytují osobám, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci informace, které jsou jim nápomocny tuto nepříznivou situaci řešit. Často využívanou službou jsou také domovy pro seniory nebo domovy pro osoby se zdravotním postižením, které poskytují osobám dlouhodobé ubytování a pomoc s běžnými každodenními činnostmi. O osoby se starají speciálně proškolení zaměstnanci, kteří se klientům snaží vytvořit příjemné prostředí pro život.

Jedním z faktorů je ochrana zdraví a bezpečnosti, kterou by měli zaměstnanci pobytových sociálních zařízení klientům poskytnout. Využívána jsou k tomu různá opatření, které by měla být součástí těchto zařízení. Cílem bakalářské práce je zjistit povědomí zaměstnanců v sociálních zařízeních o možnostech a způsobu realizace opatření ochrany zdraví a bezpečnosti. Zjistit míru proškolení zaměstnanců v oblastech spojené s ochranou zdraví a bezpečnosti a připravenost zaměstnanců na případnou evakuaci, která je spojena s mimořádnou událostí.

Efektivní a včasná evakuace je jedním z klíčových faktorů pro zajištění bezpečnosti klientů v sociálních zařízeních, jelikož zdraví a život je ten nejcennější dar, který by měl být systematicky chráněn. Většina klientů je imobilních a při mimořádných událostech, které vyžadují evakuaci je tak plně závislá na zaměstnancích. Každá mimořádná událost může mít různý průběh, a i důkladně propracovaný plán a naučené postupy nemusí být vždy stoprocentně účinné. Příkladem toho jsou mimořádné události, které se v sociálních zařízeních stávají a zařízení by na ně měla být připravená. Velkou část práce při mimořádné události odvádí Hasičský záchranný sbor České republiky a další složky integrovaného záchranného systému. Než tyto složky na určené místo dorazí, musí pomoc klientům poskytnout zaměstnanci a často jsou tyto první minuty při záchrane zásadní.

Důležitost hraje při mimořádných událostech také dostatečná informovanost klientů o tom, jak se mají při nastalé mimořádné události zachovat. Tento krok pak může být zásadní pro zaměstnance při poskytování pomoci klientům a záchrane jejich životů.

nastalou mimořádnou událost, vyžadující realizaci opatření na ochranu obyvatelstva a majetku“ (p. 3).

Vyrozumění – je „souhrn technických a organizačních opatření zabezpečujících včasné předávání informací o hrozící nebo nastalé mimořádné události orgánům krizového řízení, složkách integrovaného záchranného systému, významným právnickým osobám a podnikajícím fyzickým osobám podle havarijních nebo krizových plánů“ (Kratochvílová et al., 2013, p. 3).

Ukrytí obyvatelstva – se rozumí „využití úkrytů civilní ochrany a jiných vhodných prostorů, které se stavebními a jinými doplňkovými úpravami přizpůsobují k ochraně obyvatelstva“ (Martínek et al., 2006, p. 39).

Evakuace – evakuaci chápe Kratochvílová et al. (2013) jako opatření zabezpečujících přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení a nebezpečných látek na jiné místo, které není ohroženo mimořádnou událostí.

Nouzové přežití – Kratochvílová et al. (2013) ve své publikaci uvádí jako „dočasný způsob přežití ochrany obyvatelstva postiženého následky mimořádných událostí nebo krizových situací. Zahrnuje zejména opatření nouzového ubytování, zásobování potravinami a pitnou vodou, energiemi a organizování humanitní pomoci“ (p. 2).

Požární bezpečnost – soubor organizačních, územně stavebních a technických opatření, které slouží k zabránění vzniku výbuchu s následným požárem či požáru, k ochraně osob, zvířat a majetku v případě vzniku požáru, tak zamezit jeho šíření (Kopecký & Franc, 2004).

2.2 Sociální služby

Sociální službou podle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách se rozumí soubor činností nebo činnost, která zajišťuje podporu či pomoc osobám před sociálním vyloučením a pomáhá jim se začleněním do společnosti.

2.2.1 Vymezení pojmu

Nepříznivá sociální situace – je oslabení nebo ztráta schopnosti z důvodu věku, nepříznivého zdravotního stavu, pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí, ohrožení práv a zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby nebo z jiných závažných důvodů řešit vzniklou situaci tak, aby toto řešení podporovalo sociální začlenění a ochranu před sociálním vyloučením (Zákon 108/2000 sb.).

Sociální začlenění – podle zákona 108/2006 Sb. se sociálním začlenění rozumí „proces, který zajišťuje, že osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené dosáhnou

příležitosti a možnosti, které jim napomáhají plně se zapojit do ekonomického, sociálního i kulturního života společnosti a žít způsobem, který je ve společnosti považován za běžný“.

Sociální vyloučení – vyčlenění osoby mimo běžný život společnosti a nemožnosti se do něj zapojit v důsledku nepříznivé sociální situace (Zákon 108/2006 Sb.).

Poskytovatelé sociálních služeb – jsou při splnění podmínek stanovených tímto zákonem územní samosprávné celky a jimi zřizované právnické osoby, další právnické osoby, fyzické osoby a ministerstvo a jím zřízené organizační složky státu nebo státní příspěvkové organizace, které jsou právnickými osobami (Zákon 108/2006 Sb.).

Poruchy a vady – Slowík (2016) tyto pojmy chápe jako narušení, které narušuje psychické, fyziologické nebo anatomické funkce či struktury jedince. Vychází především z lékařské diagnostiky a dělí se podle typu, intenzity a příčin neboli podle doby vzniku.

Mentální postižení – je širší zastřešující pojem pro mentální retardaci a také pro hraniční pásmo kognitivně-sociální disability, které klienta znevýhodňují ve vzdělávání na běžné škole a vyžaduje vyrovnávací nebo podpůrná opatření vzdělávacího charakteru (Valenta, Michalík, Lečbych & kolektiv, 2012).

2.2.2 Druhy sociálních služeb

Janečková et al. (2016) ve své publikaci zmiňuje, že současná právní úprava celkem zaznamenává 33 druhů sociálních služeb, které jsou rozděleny do několika skupin v souvislosti na jejich širší účel. Jedná se o služby sociální péče, služby sociální prevence a sociální poradenství.

Sociální poradenství – v zákoně 108/2006 Sb. o sociálních službách rozděleno na základní sociální poradenství a odborné sociální poradenství.

- **Základní sociální poradenství** – je základní činnost při poskytování všech druhů sociálních služeb a poskytuje osobám potřebné informace, které jim pomáhají s řešením jejich nepříznivé sociální situace
- **Odborné sociální poradenství** – je poskytováno v občanských, manželských a rodinných poradnách, poradnách pro seniory a osoby se zdravotním postižením, poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí a ve speciálních lůžkových zdravotnických zařízení hospicového typu

Dále služba sociálního poradenství obsahuje činnosti, které zprostředkovávají kontakt se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti a pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Služby sociální péče – pomáhají osobám se zajištěním jejich psychické a fyzické soběstačnosti. Podporují život v jejich přirozeném sociálním prostředí a snaží se o jejich zapojení do běžného společenského života. V určitých případech, kdy toto není možné a nedovoluje to zdravotní stav osoby, zajišťuje jim důstojné zacházení v důstojném prostředí.

Služby sociální prevence – napomáhají osobám, které jsou ohroženy krizovou sociální situací před jejich sociálním vyloučením, také pomáhají s překonáním nepříznivé sociální situace a chrání společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů (Zákon 108/2006 sb.).

2.2.3 Formy poskytování sociálních služeb

Formy, které sociální služby poskytují, jsou v zákoně 108/2006 Sb. o sociálních službách rozděleny na pobytové, ambulantní a terénní.

Janečková et al. (2016) tyto formy definuje takto:

- Pobytové služby – umožňují ubytování osobám v zařízení sociálních služeb
- Ambulantní služby – jsou poskytovány v místě, kam osoby dochází na určitou dobu, toto místo není domácnost
- Terénní služby – jsou takové služby, které za klientem přichází do jeho přirozeného prostředí

2.2.4 Zařízení sociálních služeb

Práce je zaměřená na služby, které zařízení Domov Barbora Kutná Hora poskytuje, a ty jsou podrobněji popsány níže. Ostatní zařízení jsou pouze zmíněné pro rozšíření znalostí a v bakalářské práci jim není dále věnována pozornost.

V zákoně 108/2006 Sb. o sociálních službách jsou uvedena pro poskytování sociálních služeb tato sociální zařízení:

- Centra denních služeb
- Denní stacionáře
- Týdenní stacionáře
- Domovy pro osoby se zdravotním postižením
- Domovy pro seniory
- Domovy se zvláštním režimem
- Chráněné bydlení
- Azylové domy

- Domy na půl cesty
- Zařízení pro krizovou pomoc
- Nízkoprahová denní centra
- Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
- Noclehárny
- Terapeutické komory
- Sociální poradny
- Sociální terapeutické dílny
- Centra rehabilitačních služeb
- Pracoviště rané péče
- Intervenční centra
- Zařízení následné péče
- Centra duševního zdraví

2.3 Domov Barbora Kutná Hora

Domov Barbora Kutná Hora, dále jen Domov je poskytovatel sociálních služeb a samostatná příspěvková organizace s právní subjektivitou. Poskytuje čtyři druhy služeb, Domov pro osoby se zdravotním postižením, Domov pro seniory, Chráněné bydlení a Sociálně aktivizující služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Celková kapacita zařízení je 196 klientů. Zřizovatelem této organizace je Středočeský kraj. Budova se nachází v historickém centru Kutné Hory. V areálu je možnost využívat rozhlehlou zahradu a také krytý bazén, který je v provozu v letních měsících. Nachází se zde také konferenční a společenský sál, který je využívám na společenské a vzdělávací akce (Domov-barbora.cz).

2.3.1 Historie budovy

Od roku 1844 probíhaly přípravy pro výstavbu veřejné nemocnice na Pirknerově náměstí. Největší zásluhu o výstavbě měl tehdejší starosta MUDr. Josef Štětka. Koncem 19. století byla dokončena výstavba a otevřena veřejná nemocnice. V zařízení bylo 100 lůžek a ročně se zde ošetřilo kolem 1000 nemocných, což pokrývalo potřeby okresu. V první polovině 19. století skončilo využití budovy jako nemocnice. Opětovné využívání nastalo v roce 1950, kdy zde byl otevřen Domov důchodců, který nesl jméno po obecním zastupiteli Antonínu Linhartovi. V roce 1976 se zde zřídil Okresní ústav sociálních služeb, kterému byly podřízeny ústavy sociálních služeb v okresu. Koncem 20. století zde vzniká ústav jako samostatně fungující organizace

s právní subjektivitou, zřizovatelem se stává Okresní úřad Kutná Hora a vedoucí se stal ředitelem (Domov-barbora.cz).

Od roku 2000 začaly rozsáhlé rekonstrukce a dostavby budovy. Zahájila se také výstavba nové budovy Domovu pro seniory a napojila se tak na budovu původní. V roce 2003 došlo ke změně zřizovatele, tím se stává Středočeský kraj (Domov-barbora.cz).

2.3.2 Domov pro seniory

Domov pro seniory je určen osobám starším věku 65 let, které se ocitly v nepříznivé životní situaci. Vyžadují pravidelnou pomoc, kterou jim nelze zajistit v jejich domácím prostředí. Tato služba je poskytována celoročně a kapacita Domova pro seniory je 76 klientů (Domov-barbora.cz).

Senioři zde využívají čas podle svých zájmů a možností. Nabízeny jim jsou aktivity jako například cvičení paměti, předčítání z denního tisku, práce s počítačem s přístupem na internet, zpěv a poslech hudby, kondiční a tělesná cvičení, procházky do centra Kutné Hory a po domluvě s klientem podpora mnoha dalších individuálních zájmů. Klientům je umožněno setkávat se s dobrovolníky z Oblastní charity a také navštěvovat bohoslužby v ekumenické kapli, které je součástí budovy, ve které se Domov pro seniory nachází (Domov-barbora.cz).

Poskytované služby v Domově pro seniory:

- Poskytnutí ubytování
- Poskytnutí stravy
- Pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu a péče o zdraví
- Pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu
- Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím
- Sociálně terapeutické činnosti
- Podpora při zařizování běžných záležitostí
- Aktivizační činnosti
- Pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí

2.3.3 Domov pro osoby se zdravotním postižením

Tato služba je pro osoby starší 19 let, které mají zdravotní, mentální i kombinované postižení. Jejich životní situace vyžaduje pravidelnou pomoc od další osoby a není ji možné

zajistit v domácích podmínkách. Sociální služba Domov pro osoby se zdravotním postižením je poskytována celoročním pobytom s kapacitou pro 83 klientů (Domov-barbora.cz).

Služba zahrnuje:

- Poskytnutí ubytování
- Poskytnutí stravy
- Pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu a péče o zdraví
- Zdravotní péče
- Pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu
- Výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti
- Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím
- Sociálně terapeutické činnosti
- Podpora při zařizování běžných záležitostí
- Pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí

Klienti zde mají možnost vykonávat pracovní činnosti, které jim umožní jejich aktuální zdravotní stav. Konzultují se s doporučením ošetřujícího lékaře, nebo s rekomandací posudkového lékaře Okresní správy sociálního zařízení. Pracovní činnost je členěná na dva druhy. První je práce při sebeobsluze, která souvisí se zájmovou činností a není finančně ohodnocená. Druhá činnost zahrnuje práce vykonávané v pracovněprávním poměru, kdy klient je zároveň zaměstnanec Domova. Odměnován je v souladu s pracovní smlouvou (Domov-barbora.cz).

2.3.4 Chráněné bydlení

Chráněné bydlení je poskytováno osobám s mentálním i kombinovaným postižením lehčího stupně. Tyto osoby jsou schopny žít takřka samostatně s podporou pracovníků. Bydlení je určeno osobám ve věku od 19 do 64 let a je skupinové a bariérové. Kapacita pro tuto formu bydlení je 14 klientů (Domov-barbora.cz).

Klienti mají možnost navázat pracovněprávního vztah, a tak se stát také zaměstnancem organizace, pokud mu to jeho zdravotní stav dovolí (Domov-barbora.cz).

Služba chráněného bydlení zahrnuje:

- Poskytnutí ubytování
- Poskytnutí stravy nebo pomoci při zajištění stravy

- Pomoc při zajištění chodu domácnosti
- Výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti
- Pomoc při osobní hygieně a poskytnutí podmínek pro osobní hygienu
- Sociálně terapeutické činnosti
- Podpora při zařizování běžných záležitostí
- Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím
- Pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí

2.3.5 Sociálně aktivizační služby

Sociálně aktivizační služby jsou takové služby, které jsou poskytovány seniorům a osobám se zdravotním postižením ohrožených sociálním vyloučením. Služba není zaměřována na péči klientů, ale jedná se pouze o preventivní pomoc a podporu sociálního začlenění osob před sociálním vyloučením. Kapacita činí 23 klientů. Věkové kategorie pro tuto službu jsou mladí dospělí (19 - 26let), dospělí (27-64 let), mladší senioři (65-80 let) a starší senioři (nad 80 let) (Domov-barbora.cz).

Klienti zde mají velkou možnost účastnit se různých zájmových činností, jako jsou například keramické práce, tkaní koberců, procházky do centra Kutné Hory a blízkého okolí, návštěvy psích útulků. Klienti, u kterých to jejich stav dovoluje, mají možnost navázat pracovněprávní poměr s Domovem a stát se tak jeho zaměstnancem (Domov-barbora.cz).

Sociálně aktivizující služby zahrnují:

- Poskytnutí ubytování
- Poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy
- Pomoc při zajištění chodu domácnosti
- Výchovné, vzdělávací a aktivizující činnosti
- Pomoc při osobní hygieně a poskytnutí podmínek pro osobní hygienu
- Sociálně terapeutické činnosti
- Podpora při zařizování běžných záležitostí
- Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím
- Pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí

2.4 Nouzové, havarijní a mimořádné situace v objektu Domov Barbora

Domov Barbora Kutná Hora vlastní dokumenty, které zpracovává pro své zaměstnance jako příručku, ve které jsou obsaženy postupy, jak se zachovat v určitých nouzových, havarijních a mimořádných situacích, které mohou v Domově nastat. Dokumenty obsahují piktogramy, které jsou určeny klientům a je v nich jednoduše vysvětleno, jak se chovat ve výše uvedených situacích.

2.4.1 Řád požární ochrany

Dokument stanovuje podmínky pro ochranu zdraví a života zaměstnanců, klientů a majetku Domova Barbora Kutná Hora. Platí v celém areálu Domova a vztahuje se na všechny zaměstnance v něm. V požárním řádu jsou popsané pravomoci a odpovědnosti statutárního orgánu, vedoucích pracovníků a zaměstnanců k zajištění požární ochrany v Domově Barbora. Uvedeny jsou také zákazy, příkazy, směrnice a pokyny, které požární ochranu zabezpečují. Domov Barbora Kutná Hora je tvořen z více oddělení, které se nenachází v jedné budově. Pro každou budovu je tento řád vytvořen a je součástí celého dokumentu. Součástí dokumentu jsou také požární poplachové směrnice a požární evakuační plán, který je vytvořen pro každý objekt Domova (Domov Barbora Kutná Hora, 2021).

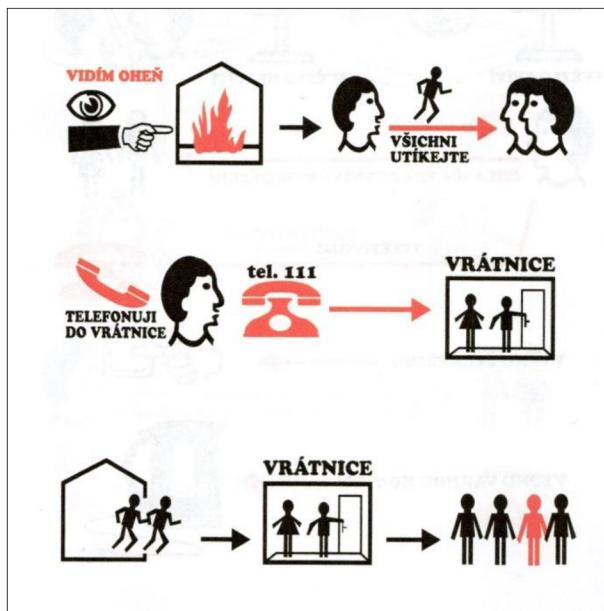
2.4.2 Požár v objektu

Organizace vydala dokument k preventivnímu opatření, kterým jsou povinni se všichni zaměstnanci Domova řídit a součástí dokumentů je i řád požární ochrany. Zaměstnanci jsou individuálně proškolováni v požární ochraně při nástupu do pracovního poměru, absolvují jednou ročně školení a také každý rok v Domově Barbora se uskuteční cvičná evakuace (Domov Barbora Kutná Hora, 2018).

Celá budova Domova je zaopatřena hasičskými přístroji, všechny pokoje jsou vybaveny požárními čidly, kromě některých prostorů v objektu (Domov Barbora Kutná Hora, 2018).

Klienti při nástupu do Domova jsou seznámeni s Domácím řádem. V průběhu pobytu v zařízení jsou klienti prostřednictvím pracovníka informováni, jak se mají zachovat v případě, že dojde v objektu k požáru. K dispozici mají také pravidla, která jsou umístěna ve společných prostorách Domova. V nich je pomocí jednoduché slovní podoby popsán postup, jak se mají

zachovat v případě požáru. Slovní popis je doplněn graficky vypracovaným piktogramem (Obrázek 1) (Domov Barbora Kutná Hora, 2018).

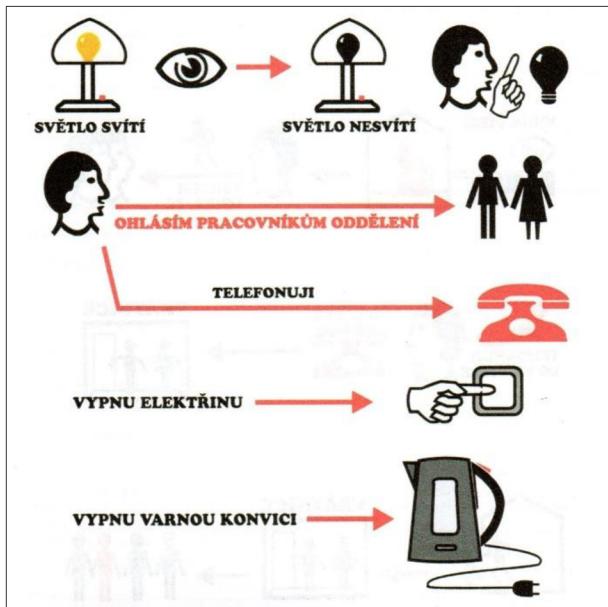

Obrázek 1. Grafický postup pro klienta, který znázorňuje, jak se má zachovat v případě požáru.

2.4.3 Výpadek elektrické energie

Domov Barbora disponuje několika preventivními opatřeními. Chodby jsou vybaveny nouzovým osvětlením a ve výtahu je tlačítko, které slouží k přivolání pomoci. Pracovníci Domova mají na každém oddělení svítílnu, její funkčnost pravidelně kontroluje vedoucí oddělení (Domov Barbora Kutná Hora, 2018).

Klienti mají k dispozici zpracovaná pravidla, co mají dělat v případě, že vypadne elektrická energie. Pokyny jsou jednoduše slovně popsané a graficky znázorněné (Obrázek 2), aby je klienti pochopili a porozuměli jim (Domov Barbora Kutná Hora, 2018).

Obrázek 2. Grafický postup pro klienta, který znázorňuje, jak se má zachovat v případě výpadku elektrické energie.

2.4.4 Přerušení dodávky plynu

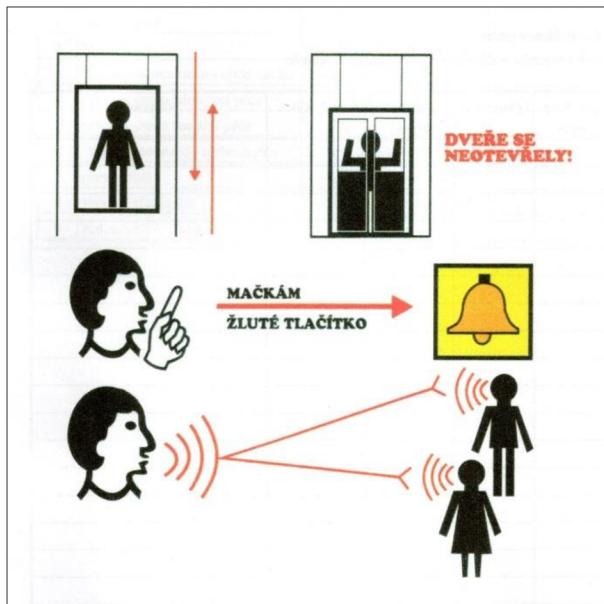
Při krátkém plánovaném přerušení dodávky plynu, kde se jedná o výpadek teplé vody a topení, vedoucí oddělení obeznámí klienty s opatřením pomocí sdělení na nástěnce či osobním sdělením (Domov Barbora Kutná Hora, 2018).

Při dlouhodobém neplánovaném přerušení dodávky plynu, vrátný zjistí příčinu výpadku a dobu trvání a informuje pracovníky. V zimních měsících jsou klientům poskytnuty další přikrývky nebo horké nápoje. Pokud by v objektu nebylo možné setrvat, je klientům poskytnuto náhradní ubytování, které řeší vedení Domova (Domov Barbora Kutná Hora, 2018).

2.4.5 Přerušení dodávky vody

Preventivní opatření k přerušení dodávky vody spočívají v zásobě pitné vody, která se nachází v zhruba 20 litrových barelech. Na každém oddělení se nachází zásobníky s pitnou vodou.

Při dlouhodobém přerušení dodávky vody, kdy není možné v Domově poskytovat služby, klientům je poskytnuto náhradní ubytování (Domov Barbora Kutná Hora, 2018).

Obrázek 5. Grafický postup pro klienta, který znázorňuje, jak se má zachovat v případě, že uvízne ve výtahu.

2.5 Mimořádné události v sociálních zařízeních ve Středočeském kraji

V posledních letech dochází k nárůstu mimořádných událostí v sociálních zařízeních, zejména požáru. V zařízeních se můžeme setkat s událostmi, jako jsou například výpadky dodávky energie, plynu či vody. Ty mohou ovlivnit chod celého zařízení a mít negativní dopad na životy a zdraví klientů nebo pracujícího personálu.

Pro bližší zpracování byly vybrány požáry v Domově pro seniory a v Alzheimer centru ve Středočeském kraji. V obou případech došlo ke ztrátám na životech a byla nutná evakuace zařízení.

2.5.1 Požár v Domově Alzheimer v Roztokách

K požáru došlo v červnu roku 2022 v Alzheimer centru v Roztokách u Prahy. 55 lidí utrpělo zranění a dva klienti zemřeli. Jednalo se o jeden z nejtragičtějších požáru v Domově pro seniory se škodou asi 70 miliónů korun českých (Ct24.ceskatelevize.cz).

Tři klientky zůstaly v objektu, kde se následně nadýchaly zplodin hoření. Hasiči je našli až několik hodin po vypuknutí požáru. Dvě ženy na místě zemřely a jedna žena byla převezena ve vážném stavu do nemocnice (Prazsky.denik.cz).

Byl vyhlášen zvláštní stupeň poplachu a kvůli Domovu se speciálním režimem si jednotky ze Středočeského kraje vyžádaly pomoc od jednotek z Prahy. Jednotky se zaměřovaly na záchrannu osob, které zůstaly v Domově uvězněny. Evakuace probíhala okny pomocí

nastavovacích žebříku. K události byl vyslán i evakuační autobus. Na Vltavě bylo zřízeno stanoviště pro čerpání vody, která byla k požáru dopravována pomocí cisteren (Hzscr.cz).

U požáru zasahovalo deset posádek, z toho dvě letecké a osm pozemních. Vůz Fenix od pražských záchranářů odvezl 12 osob do Fakultní nemocnice v Motole, osoba s inhalačním traumatem byla převezena do Oblastní nemocnice na Kladně (iRozhlas.cz).

V brzkých ranních hodinách se podařilo dostat požár pod kontrolu. Pozornost byla dále zaměřena na vyhledávání a dohašování skrytých ohnisek a rozebírání konstrukce. V dopoledních hodinách dalšího dne od vypuknutí požáru bylo místo zkонтrolováno termokamerou a předáno majiteli (Hzscr.cz).

Člen správní rady Domova v Roztokách Žádník uvedl, že měsíc po požáru už žádný z klientů nebyl v nemocnici. Klienti Alzheimer centra byli přesunuti a ubytováni v Domovech sociálních služeb ve Středočeském kraji a v Praze. Opětovné otevření Domova odhadoval Žádník do jednoho roku od události (Ct24.ceskatelevize.cz).

2.5.2 Požár v Domově pro seniory v obci Mšeno na Mělnicku

Ve čtvrtek 13. srpna 2020 byl nahlášen na tísňovou linku Hasičského záchranného sboru Středočeského kraje oznámen požár. Jednalo se o čtyřpodlažní objekt Domova seniorů v Mšeně. Byl vyhlášen druhý stupeň poplachu a povolaných bylo osm jednotek hasičů. Kromě jednotek ze Středočeského kraje vypomáhaly i jednotky z kraje Libereckého (Hzscr.cz).

Požár vypukl v ranních hodinách ve čtvrtém patře budovy a upozornila na něj elektrická požární signalizace. V pokoji uvízla nemohoucí žena, kterou se snažila ošetřovatelka dostat ven. Kvůli zplodinám hoření, kterých se klientka nadýchala, nebyla už její záchrana možná (Hzscr.cz).

Další čtyři osoby byly zraněny, včetně ošetřovatelky Domova, která byla převezena do mělnické nemocnice. Klienti byli ošetřeni na místě. Evakuováno bylo 74 klientů a zhruba 18 lidem bylo zajištěno nouzové ubytování (iRozhlas.cz).

Rodiny některých klientů se dostavily k Domovu a příbuzné si odvezly a jiní klienti byli přesunuti do okolní nemocnice, něž bude dekontaminováno poschodi, na kterém k požáru došlo. Na místě také svou pomoc poskytoval tým posttraumatické péče, který poskytoval první psychickou pomoc klientům, personálu a příbuzných klientů. K dispozici byl také evakuační autobus ze stanice v Mladé Boleslavi pro přepravu klientů (Hzscr.cz; iDnes.cz).

Požár se podařilo po 20 minutách dostat pod kontrolu a následně byl prostor zanechán na prošetření. Na šetření se podíleli územní a krajští vyšetřovatelé příčin požárů, vyšetřovatel generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky a kriminalistický technik

Policie České republiky. Vyšetřovatelé vyloučili cizí zavinění a pracovali s příčinou technické závady nebo nedbalostního jednání. Vyčíslená škoda je zhruba jeden milion korun (Hzscr.cz).

2.6 Evakuace v sociálním zařízení

Blažková et al. (2015) dělí evakuaci podle různých hledisek na:

- **objektovou**, která se vztahuje na opatření obyvatel jedné nebo více malých obytných budov, správních, administrativních budov a k evakuaci jsou využívány požární evakuační plány a jiné dokumentace,
- **plošnou**, která je prováděna pro větší územní prostor a určuje opatření pro obyvatelstvo části nebo celého urbanistického celku.

Podle délky trvání na:

- **krátkodobou**, kde není vyžadováno opuštění domova na dlouhou dobu a náhradní ubytování není zabezpečeno,
- **dlouhodobou**, kdy mimořádná událost vyžaduje pobyt mimo domov delší než 24 hodin a obyvatelstvo není možné využít vlastní ubytování (Blažková et al., 2015).

Podle způsobu realizace:

- **řízenou**, Kde orgány, které jsou za evakuaci zodpovědné ovlivňují a řídí celý proces evakuace a přemisťují obyvatelstvo pěšky nebo dopravními prostředky, které jsou na to určené,
- **neřízenou**, kde si obyvatelstvo zabezpečuje vlastní náhradu ubytování a orgány, které jsou za evakuaci odpovědné, mají snahu o usměrňování a snaží se udržet kontrolu nad samovolnou evakuací, aby nebylo ohroženo zdraví a životy evakuovaných (Blažková et al., 2015).

2.6.1 Cvičná evakuace Domova Barbora Kutná Hora

V Domově Barbora Kutná Hora se pravidelně každý rok koná cvičná evakuace klientů a personálu.

V roce 2012 byla cvičná evakuace prováděna v budově v „pavilonu CHB“. Námětem evakuace byl zkrat v rozvaděči, kde následně došlo ke vzniku požáru v prostoru kotelny zahradního pavilonu. Následkem požáru byl také výpadek elektrické energie. Prostor ke shromázdění byl na nádvoří Domova, které je v bezpečné vzdálenosti od pavilonu, ve kterém

k požáru došlo. Při evakuaci byly využity všechny únikové cesty z objektu. Cvičná evakuace započala vyhlášením pokynu službu konajícího pracovníka telefonickou formou ohlašovně požáru, tedy na vrátnici. Pracovník na vrátnici po vyhlášení evakuace kontaktoval ředitelku. Personál řídil evakuaci klientů z bezpečného místa a pověření pracovníci zpřístupnili únikové východy a řídili se pokyny personálu. Po skončení evakuace klientů se provedla personálem prohlídka pokojů klientů, dílen a dalších prostor v sociálním zařízení. Evakuace byla provedena organizovaně na místo a dle zákona 133/1985 Sb. o požární ochraně a vyhlášky 246/2001 Sb. o požární prevenci (Kruliš, 2012).

V roce 2022 proběhla také cvičná evakuace, tentokrát zaměřená na budovu Domova pro osoby se zdravotním postižením. Námět evakuace spočíval ve zkratu na elektrospotřebiči na pokoji klienta se zdravotním postižením. Klient byl nevidomý, a tak byla nutná neprodlená pomoc. Požár byl malého rozsahu, a tak jej zaměstnanec zlikvidoval včas pomocí hasicího přístroje. Kvůli zakouření prostorů bylo nutné evakuovat klienty, kteří jsou imobilní, za pomocí evakuačních podložek. Shromažďovací prostor byl na dvoře Domova v dostatečné a bezpečné vzdálenosti od zasažené budovy. Hlavním cílem této evakuace bylo vyzkoušet si evakuační pomůcky, konkrétně evakuační podložku a nácvik hašení pomocí hasicího přístroje (Kruliš, 2022).

2.7 Evakuační pomůcky

Pro evakuaci a transport klientů, kteří jsou odkázáni na pomoc druhých nebo mají zhoršenou tělesnou pohyblivost, se v některých sociálních zařízeních využívají evakuační pomůcky. Mezi tyto pomůcky řadíme různé evakuační podložky, plachty, pojízdná lůžka a evakuační kresla (Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo vnitra a generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2021).

2.7.1 Evakuační podložka

Domov Barbora Kutná Hora vlastní evakuační podložky (Obrázek 6) od dovozce APOS Brno a LINET, která slouží k evakuaci osob. Podložka se skládá z upevňovacích popruhů, tažných popruhů, elastických pásů a čtyřech bočních uch. Pomocí elastických pásů je připevněná ke spodu matrace a stává se tak součástí lůžka. Při transportu dochází k upevnění klienta na lůžko pomocí upevňovacích popruhů. Pacienta je dobré transportovat dvěma osobami s tím, že každá osoba je na jednom konci podložky. K přesunu klienta dochází pomocí tažení. Při nesení klienta jsou doporučené čtyři osoby na transport (Aposbrno.cz).

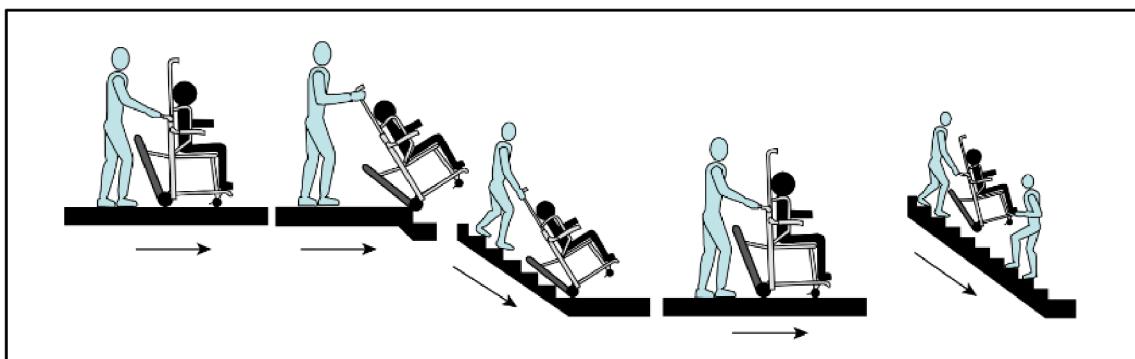

Obrázek 6. Evakuační podložka. (<https://aposbrno.cz/>)

2.7.2 Evakuační křeslo

Dovozce APOS Brno má v nabídce několik druhů evakuačních pomůcek. Jedním z nich jsou evakuační kresla Elite a Versa, které slouží pro pohodlnou evakuaci jak po rovině, tak že pro evakuaci ze schodů. Uveze osoby s hmotností do 180 kg a hmotnost křesla je 17,5 kg. Křeslo je vybaveno polstrovánou sedačkou, područkami a polstrovánou opěrkou hlavy, upínacím pásem a přídavnými ramenními popruhy a lze jej jednoduše složit a rozložit. Pro snadnější manipulaci slouží prodloužené madlo s polstrováním, sklopné madlo a přídavné rukojeti. Proti nekontrolovatelnému sjízdění ze schodů zabrání brzdící mechanismus a zadní kolečka jsou vybavena brzdami. Evakuaci pomocí křesla dokáže vykonávat jedna osoba (Aposbrno.cz).

Při evakuaci ze schodů (Obrázek 7) klienta přemístíme na evakuační křeslo a zapneme mu bezpečnostní popruhy. Pověřená osoba přesune křeslo na hranu schodiště a nakloní křeslo vzad. Křeslo se pohybuje po schodech po opěrných lyžích. Na rovném povrchu se křeslo opět postaví na kolečka a pokračuje se v evakuaci (Aposbrno.cz).

Obrázek 7. Manipulace evakuačního křesla ze schodů. (<https://aposbrno.cz/>)

3 CÍLE

3.1 Hlavní cíl

Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit povědomí zaměstnanců v sociálních zařízeních o možnostech a způsobu realizace opatření ochrany zdraví a bezpečnosti. Tyto znalosti jsou klíčové pro zmírnění dopadů četných mimořádných událostí, které mohou sociální zařízení postihnout. Zejména mohou napomoci při záchrane života a zdraví klientů či ochraně majetku.

3.2 Dílčí cíle

- 1) Zjistit míru proškolení zaměstnanců v sociálních zařízeních v oblastech požární ochrany a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.
- 2) Zjistit připravenost zaměstnanců na evakuaci v případě mimořádné události

4 METODIKA

Pro zpracování teoretické části této bakalářské práce byly použity odborné texty v rámci problematiky ochrany obyvatelstva, zákony, internetové zdroje a oficiální internetové stránky sociálního zařízení Domov Barbora Kutná Hora a Hasičského záchranného sboru České republiky.

Výzkumná část byla zpracovaná na základě dotazníkového šetření. Šetření bylo uskutečněno pomocí internetového dotazníku, který byl anonymní a uřený pracovníkům v sociálních službách

4.1 Výzkumný soubor

Výzkumný soubor byl tvořen zaměstnanci v sociálních zařízeních ve Středočeském kraji. Na dotazník celkem odpovědělo 101 zaměstnanců ze sociálních zařízení Domov Barbora Kutná Hora, Domov seniorů Uhlířské Janovice a Domov důchodců Čáslav.

4.2 Metody sběru dat

Respondenti odpovídali na internetový Google dotazník, který informace zpracoval pomocí výsečových grafů v procentuálním i číselném množství dat. Otázky byly dvojího typu. Jeden typ otázek byl výběr z jednou možnou odpovědí a druhý typ byl zaškrťávání více možných odpovědí. U otázek ohledně pohlaví a věku byla na výběr možnost *nechci odpovídat* z důvodu ochrany osobních údajů. Další otázky měli na výběr možnost *jiné*, aby respondenti mohli doplnit odpověď, která nebyla na výběr.

4.3 Statistické zpracování dat

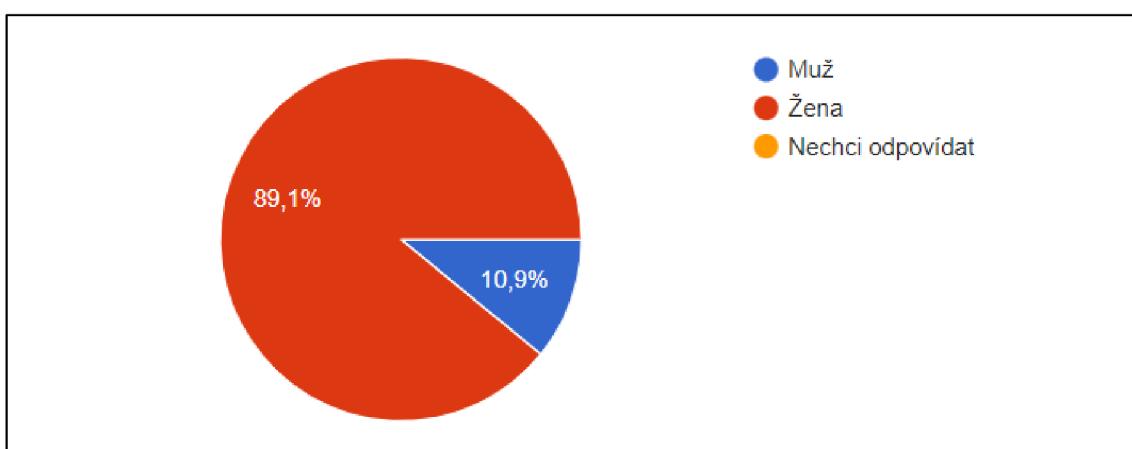
Data byly zpracovány automaticky pomocí Google dotazníku, který zaznamenané odpovědi převedl do výsečových grafů.

5 VÝSLEDKY

Respondenti odpovídali na otázky, které jim byly zaslány elektronickou formou anonymního dotazníku. Cílovou skupinou byli pracovníci v sociálních zařízeních ve Středočeském kraji. Dotazník byl zaměřený na opatření a připravenost personálu v rámci ochrany obyvatelstva na nastávající mimořádnou událost v zařízení.

Otázka č. 1 Uvedte Vaše pohlaví.

První otázka byla ohledně pohlaví oslovených zaměstnanců sociálních zařízení. Zaměstnanci měli na výběr ze tří možností, které byly muž, žena a *nechci odpovídat*.

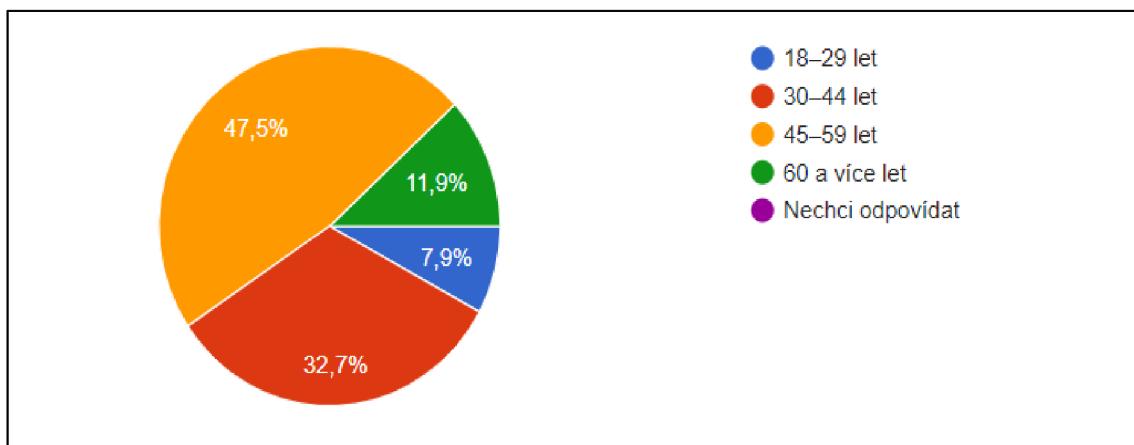
Obrázek 8. Pohlaví respondentů

Z celkového počtu 101 respondentů tvoří 90 respondentů ženy, tj. 89,1 %. Menší část tvoří 11 mužů tedy 10,9 % (Obrázek 8). Z výzkumu můžeme predikovat, že v sociálních zařízeních pracují spíše ženy a málokdy se můžeme se tedy v této oblasti setkáme s mužem. Většinou to jsou zaměstnanci technických úseků, kteří nepřichází s klienty při pracovní době do blízkého kontaktu. Také fyzioterapeut, pracovníci v sociálních službách a fyzioterapeut.

Nevýhodu této ženského většiny v sociálních zařízeních může nastat například při evakuaci klientů ze zařízení. Většina klientů, která je v zařízeních ubytovaná, je imobilní a odkázána na pomoc druhých. V takových situacích může být evakuace fyzicky náročnější pro ženy. Pro pohodlnější a bezpečnější transport klientů se vyrábí evakuační pomůcky, které samotnou manipulaci s klientem usnadňují.

Otázka č. 2 Uveďte Váš věk.

Druhá otázka byla spojená s věkem respondentů a na výběr bylo ze čtyř věkových rozhraní 18–29 let, 30–44let, 45–59let a 60 a více let.

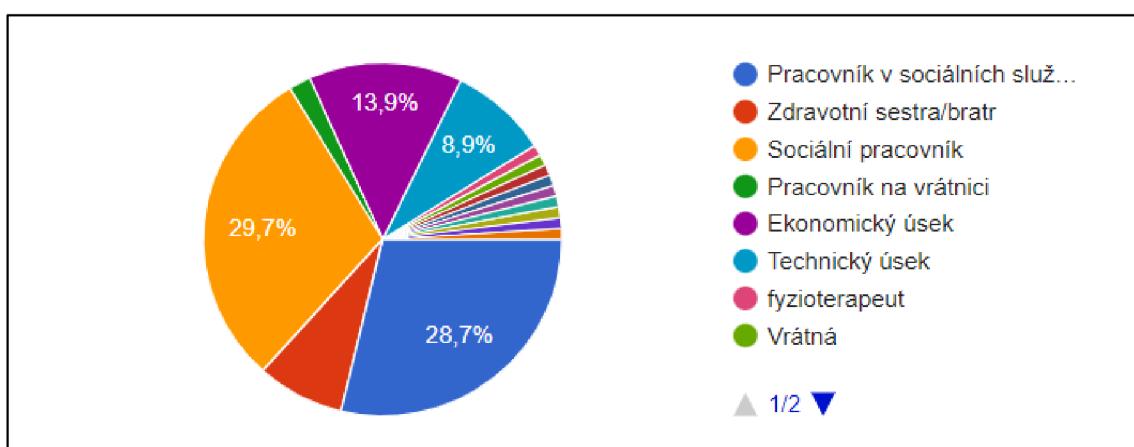

Obrázek 9. Věk respondentů

Nejrozsáhlejší věkovou skupinu 47,5 % jsou respondenti ve věku 45–59 let, konkrétně tedy 48 respondentů. Další početnější skupinu je věková skupina 30–44let, která má početní zastoupení 33 respondentů. Zaměstnanců ve věku 60 let a více je 12 a tvoří 11,9 % z celku a nejmenší počet respondentů je 8 ve věku 18-29 let, tj. 7,9 % (Obrázek 9).

Otázka č. 3 Na jaké pozici pracujete?

Třetí otázka se týkala pozice, na které respondent pracuje. Z mých možností bylo na výběr šest pracovních pozic jako jsou, pracovník v sociálních službách, zdravotní bratr/sestra, sociální pracovník, pracovník na vrátnici, ekonomický úsek a technický úsek. Na výběr byla také možnost jiná, kde si mohl každý respondent dopsat svou pracovní pozici, kterou ve výběru nenašel.

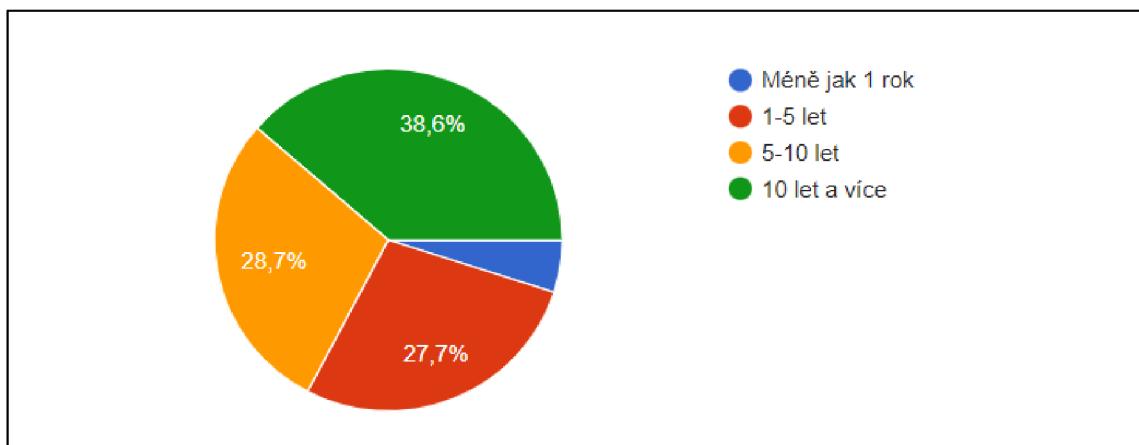

Obrázek 10. Pracovní pozice respondentů

Nejpočetněji zastoupené pozice z celkových odpovědí jsou sociální pracovníci, kterých v mé dotazníkovém šetření odpovídalo 30 zaměstnanců tj. 29,7 % a pracovníci v sociálních službách, kterých odpovídalo 29 a tvoří 28,7 %. Méně početné zastoupení 13,9 % má ekonomický úsek, kde respondentů z tohoto úseku bylo 14 a technický úsek 8,9 %, kde odpovědělo 9 pracovníků (Obrázek 10). Dále se v dotazníku objevovaly pozice jako jsou pracovníci na vrátnici, vedoucí úseků a fyzioterapeut.

Otázka č.4 Jak dlouho v sociálním zařízení pracujete?

Čtvrtá otázka byla na dobu, jakou respondenti pracují v daném zařízení. Na výběr měli ze čtyř možností, které byly méně, jak 1 rok, 1–5 let, 5-10 let a 10 a více let.

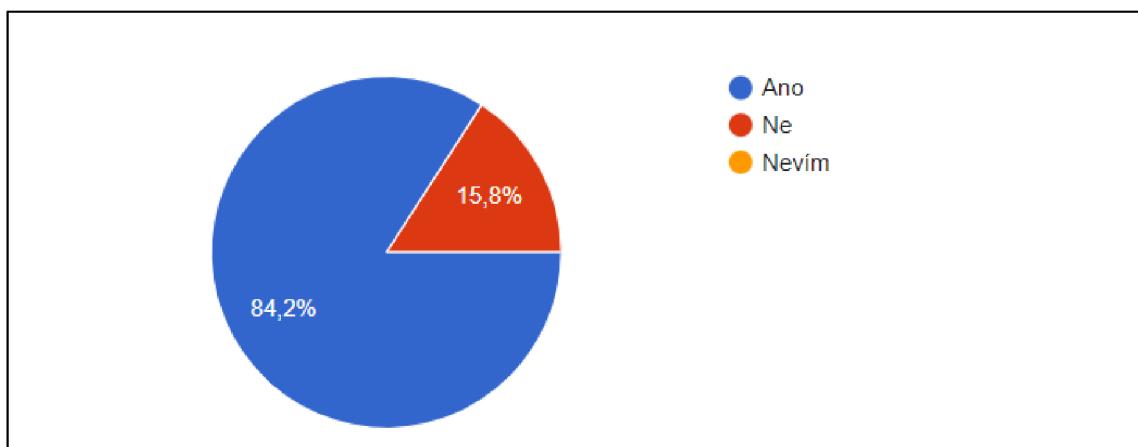
Obrázek 11. Doba, po kterou respondenti v sociálním zařízení pracují

Největší zastoupení má kategorie 10 a více let s 39 zaměstnanci, tj. 38,6 %. Další početnější skupiny, což je 29 zaměstnanců, kteří v zařízení pracují 5–10 let tj. 28,7 % a zaměstnanci, kteří v zařízení pracují 1–5 let tvoří 27,7 % s počtem 28 zaměstnanců. Nejmenší skupinou 5 % jsou zaměstnanci, kteří v zařízení pracují méně než rok (Obrázek 11).

V rámci ochrany obyvatelstva může být pro zařízení větší výhodou pracovník, který v zařízení pracuje déle než rok. Zaměstnanec absolvuje několik školení, které by měly být pravidelné a jednou za rok by se měly opakovat. Z toho plyne, že by měl být lépe připravený na mimořádnou událost, která v sociálním zařízení může nastat.

Otázka č. 5 Přicházíte do přímého kontaktu s klientem během pracovní doby v sociálním zařízení?

Další otázka byla položena pro zjištění, zda pracovník přichází do přímého kontaktu s klientem během jeho pracovní doby.

Obrázek 12. Přímý kontakt respondenta s klientem v průběhu pracovní doby

Ze 101 respondentů přichází do kontaktu s klientem většina zaměstnanců a to konkrétně 85 zaměstnanců tj. 84,2 %. Zbylých 15,8 %, tj. 16 zaměstnanců do styku s klienty nepřichází (Obrázek 12).

Zaměstnanci, kteří s klienty do přímého kontaktu nepřichází obstarávají chod celého zařízení nebo zabezpečují technické opatření v rámci celého zařízení.

Otázka č. 6 Která školení jste absolvovali?

Šestá otázka měla za úkol zjistit, která školení zaměstnanci absolvují. Na výběr bylo uvedených pět typů školení, který by měl každý zaměstnanec absolvovat. Na výběr bylo ze školení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, školení požární ochrany, školení první pomoci, školení mimořádných událostí a školení požárních hlídek. Možnost odpovědi byla také jiné, aby si každý respondent mohl doplnit další školení, které absolvoval.

Odpovědi na tuto otázku byly následující:

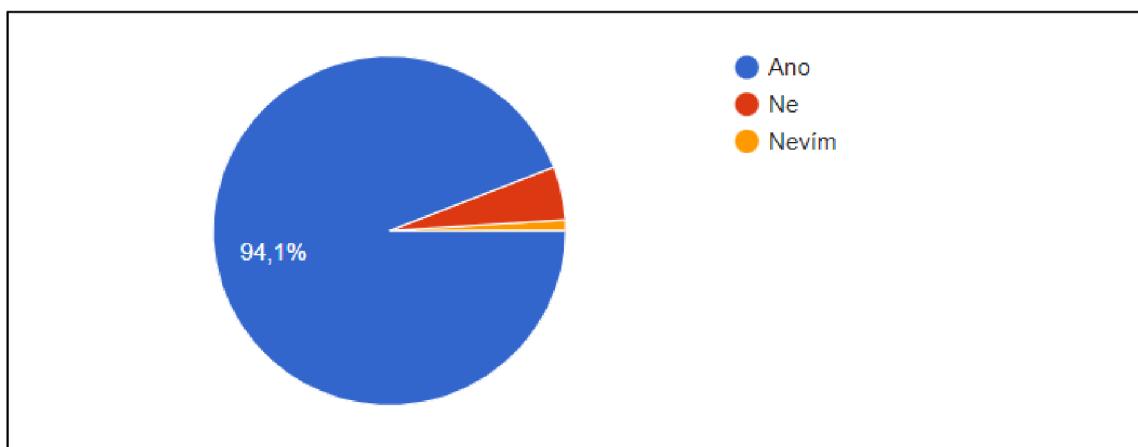
- školení bezpečnost a ochrana zdraví při práci absolvovalo 100 respondentů, tj. 99 %,
- školení požární ochrany absolvovalo 93 respondentů, což je 92,1 %,

- školení první pomoci absolvovalo 91 respondentů, tj. 90 %,
- školení mimořádných událostí absolvovalo 41 respondentů, tj. 40,6%
- školení požárních hlídek absolvovalo 34 respondentů, tj. 33,7 %.

Jako další odpovědi byly uváděna oborná školení dle zákona sociálních služeb, školení krizové intervence, školení týkající se registru smluv a účetnictví, školení paliativní péče atd.

Otzáka č. 7. Absolvujete tato školení pravidelně?

V návaznosti na předchozí otázku, která se dotazovala, jaká školení zaměstnanci absolvují je otázka číslo sedm. Položena byla z důvodu zjistit, zda zaměstnanci školení absolvují pravidelně.

Obrázek 13. Pravidelně absolvovaná školení respondentem

Z celkového počtu odpovědělo 95 respondentů tj. 94,1 %, že školení, které uvedli v předchozí otázce absolvují pravidelně. Pouze 5 % tj. 5 zaměstnanců tato školení pravidelně neabsolvuje a jeden respondent uvedl že neví, zda tato školení absolvuje pravidelně (Obrázek 13).

Z výsledku vyplývá, že velká většina zaměstnanců by měla být důkladně vyškolena a připravena na mimořádnou událost, která může vzniknout.

Otzáka č. 8. V jaké oblasti se cítíte být dostatečně proškolený?

Otzáka číslo osm navazuje na otázku číslo šest a měla za účel zjisti v jaké oblasti se zaměstnanci cítí být dostatečně proškoleni. Na výběr měli stejná školení, jako v otázce šesté. Na výběr tedy byla školení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, školení požární ochrany, školení

první pomoci, školení mimořádných událostí a školení požárních hlídek. Na výběr zde byla také možnost jiné, kde si respondenti mohli dopsat školení dle svého uvážení.

Odpovědi na tuto otázku byly:

- v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci se cítí být dostatečně proškoleno 88 respondentů, tj. 87,1 %,
- v oblasti požární ochrany se cítí být dostatečně proškoleno 66 respondentů, tj. 65,3 %,
- v oblasti první pomoci se cítí být dostatečně proškoleno také 66 respondentů, tj. 65,3 %,
- v oblasti mimořádných událostí se cítí být dostatečně proškoleno 24 respondentů, tj. 23,8 %,
- v oblasti požárních hlídek se cítí být dostatečně proškoleno pouze 16 respondentů, tj. 15,8 %.

Mezi další oblasti, ve kterých se cítí být respondenti dostatečně proškoleni patřili odborná školení, školení ohledně registrace smluv a účetnictví, školení pro práci s klientem. Tato školení nejsou však pro mou bakalářskou práci podstatné.

Otzáka č. 9 V jaké oblasti se necítíte být dostatečně proškoleny?

Otzáka číslo devět opět navazuje na otázku číslo šest a má za účel zjistit, ve kterých oblastech se respondenti necítí být dostatečně proškoleni. Na výběr bylo opět z pěti školení, a to bezpečnost a ochrana zdraví při práci, školení požární ochrany, školení první pomoci, školení mimořádných událostí a školení požárních hlídek.

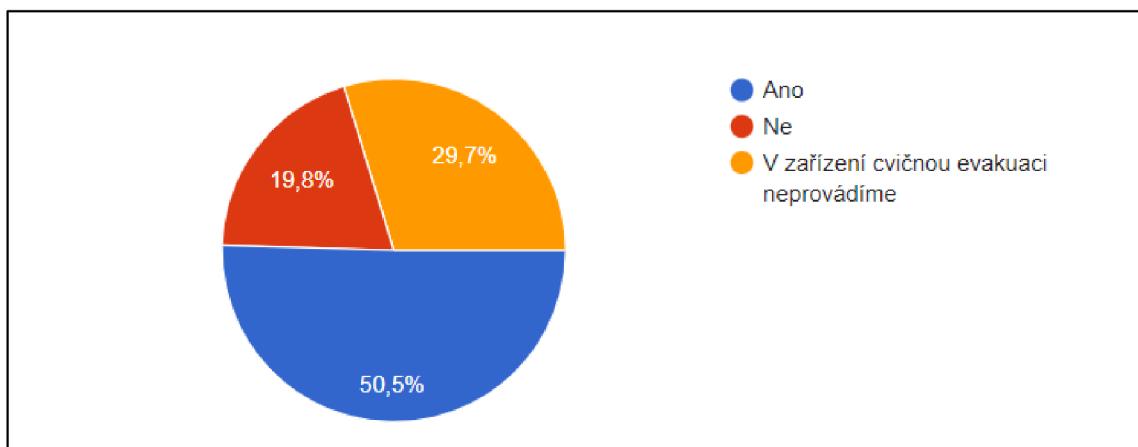
Na tuto otázku odpovídali respondenti takto:

- v oblasti bezpečnost a ochrana zdraví při práci se necítí být dostatečně proškoleno pouze 6 respondentů, tj. 5,9 %,
- v oblasti požární ochrana se necítí být dostatečně proškoleno 13 respondentů, tj. 12,9 %,
- v oblasti první pomoci se necítí být dostatečně 25 respondentů, tj. 24,8 %,
- v oblasti mimořádných událostí se necítí být dostatečně proškoleno až 61 respondentů, tj. 60,4 %,
- v oblasti požárních hlídek se necítí být dostatečně proškoleno 43 respondentů, tj. 42,6 %.

Mezi další oblasti, ve kterých se respondenti necítí být dostatečně proškoleni uvedli například paliativní péče nebo další odborná školení. Také respondenti uvedli že není žádné školení, ve kterém by se necitili být dostatečně proškoleni.

Otázka č. 10 Účastníte se cvičné evakuace?

Otázkou číslo deset bylo zjistit, zda se respondenti účastní cvičné evakuace, nebo zda zařízení ve kterém pracují cvičnou evakuaci provádí.

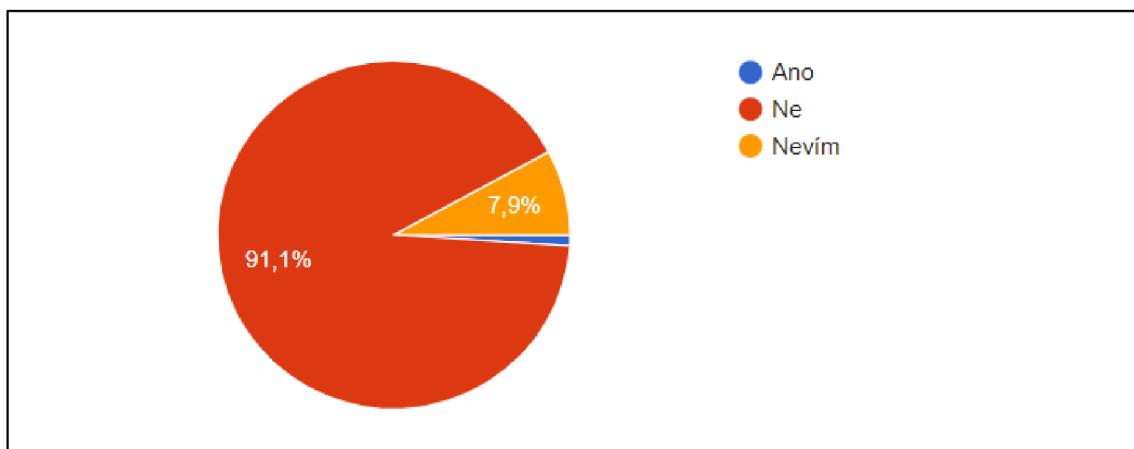
Obrázek 14. Účast na cvičné evakuaci

Z odpovědí vyplývá, že 51 zaměstnanců se cvičné evakuace účastní, tj. 50,5 %. Z grafu můžeme vyčíst, že 19,8 % se cvičné evakuace vůbec neúčastní, tj. 20 respondentů, ale v zařízení se cvičná evakuace koná. Ve zbylých 29,7 % se respondenti nesetkali s evakuací, jelikož v jejich zařízení se neprovádí (Obrázek 14).

Necelá polovina respondentů uvedla, že se nikdy nesetkala s cvičnou evakuací. Z tohoto důvodu, by bylo dobré, aby zařízení minimálně jednou ročně cvičnou evakuaci vykonalo. Mohlo by se předejít případům, které jsem uváděla v bakalářské práci. Pracovníci by si vyzkoušeli, jak taková evakuace v zařízení probíhá, zjistili by přibližný čas, za který dokáží celou budovu opustit, popřípadě si vyzkoušeli evakuační pomůcky, které slouží pro pohodlnější a rychlejší transport imobilních klientů.

Otázka č. 11 Bylo nutné evakuovat klienty v zařízení z důvodu mimořádné události za posledních 5 let?

Otázka jedenáctá zjišťuje, zda by bylo nutné evakuovat klienty v sociálním zařízení.

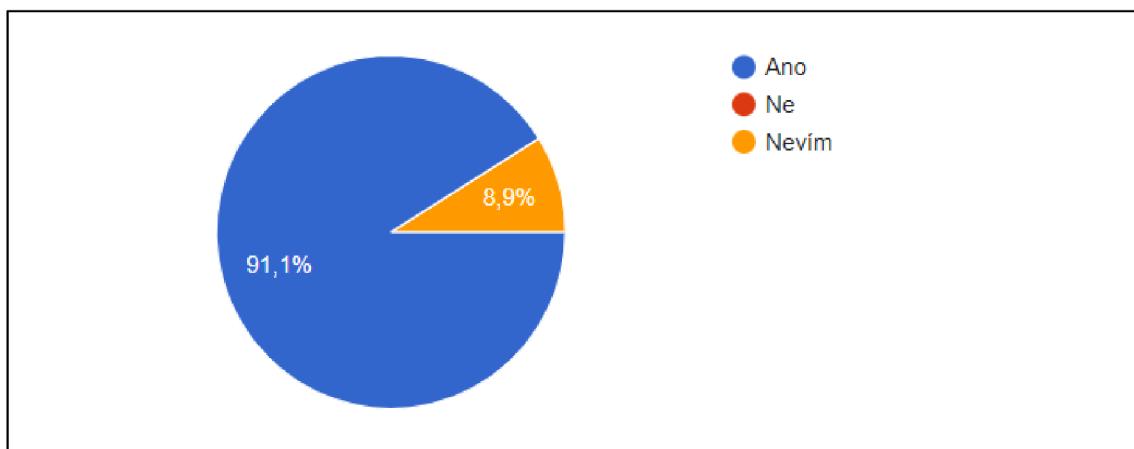
Obrázek 15. Nutnost evakuace klientů z důvodu mimořádné události za posledních 5 let

Výsledek je zde docela jednoznačný v 92 respondentů uvedlo, že nebylo nutné evakuovat zařízení z důvodu mimořádné události, tj. 91,1 %. Pouze v jediném případě bylo nutné evakuovat zařízení, tj. 1 %. Zbylých 8 respondentů uvedlo, že neví, zda k evakuaci z důvodu mimořádné události došlo, tj. 7,9 % (Obrázek 15).

Jelikož k evakuacím nedochází tak často, není možné z nich nějak vycházet a analyzovat její postupy. Můžeme tak vycházet pouze z teoretického hlediska. Z tohoto důvodu, by bylo užitečné provádět cvičné evakuace v každém sociálním zařízení alespoň jednou za rok. Ty se však podle předešlé desáté otázky, kde uvedlo skoro 20 % respondentů, vůbec neprovádí.

Otázka č. 12 Je zpracován evakuační plán sociálního zařízení?

Otázka dvanáctá je zaměřená na to, zda je zpracován evakuační plán zařízení.

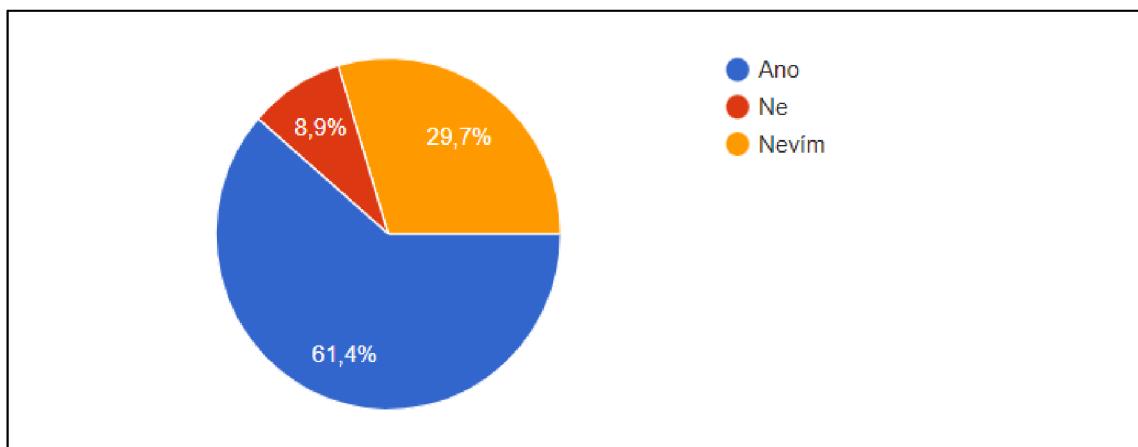

Obrázek 16. Zpracovaní evakuačního plánu

Výsledky z dvanácté otázky jednoznačně ukazují, že 91,1 % uvedlo, že zařízení má evakuační plán zpracovaný tj. 92 respondentů. Pouze 9 zaměstnanců uvedlo, že neví, zda tento plán má zařízení zpracovaný, tj. 8,9 % (Obrázek 16). Odpověď, že zařízení nemá zpracovaný evakuační plán nebyla vybrána.

Otázka č. 13 Je zpracován krizový plán pro výpadek energii?

Otázka číslo třináct je položena za účelem zjistit, zda má zařízení zpracovaný plán pro výpadek energií.

Obrázek 17. Zpracování krizového plánu pro výpadek energií

Zde už se tak jednoznačné odpovědi, jako u předchozí otázky nevyskytují. Většina, tj. 61,4 % konkrétně tedy 62 respondentů, uvedlo že, zařízení vlastní plán pro výpadek energií. V dalším případě uvedlo 30 respondentů, tj. 29,7 %, že neví, zda takový plán jejich zařízení vlastní (Obrázek 17). Pouze v 9 případech, tedy 8,9 % uvedlo, že zařízení, ve kterém pracují nemá zpracovaný.

Připravenost zařízení na výpadek energií, by podle výsledků měla být dostačující. V případech, kdy zaměstnanec neví, zda je zpracovaný plán pro výpadek energií by bylo dobré informovat zaměstnance o zpracování tohoto plánu a případně jej s ním seznámit.

Otázka č. 14 Jaké evakuační pomůcky pro transport klientů zařízení vlastní?

Otázka čtrnáctá je zaměřena na evakuační pomůcky, které sociální zařízení vlastní. Na výběr bylo ze dvou možností. První možnost byla evakuační podložka a druhá možnost byla evakuační křeslo.

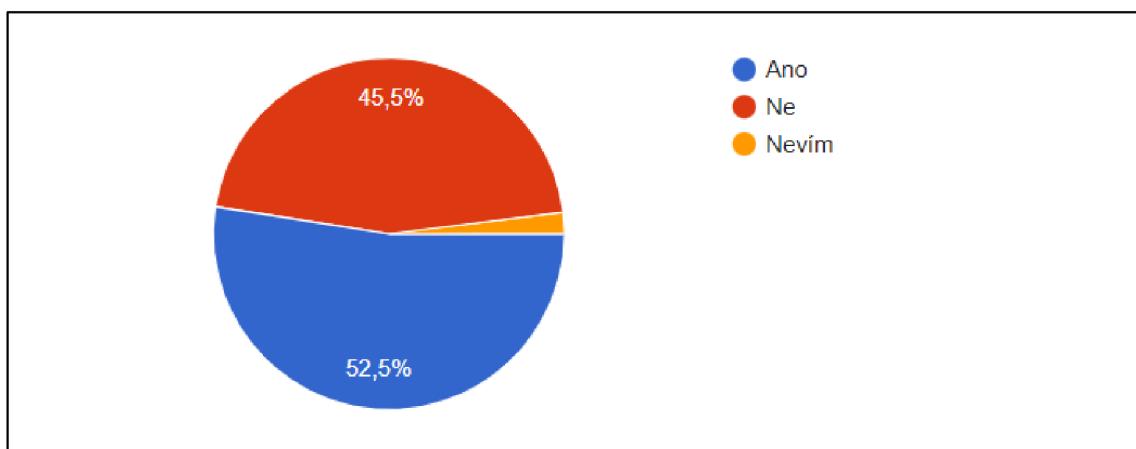
Odpovědi byly následující:

- 77 respondentů uvedlo, že zařízení, ve kterém pracují vlastní evakuační podložku, tj. 76,2 %,
- 13 respondentů, tj. 12,9 % uvedlo, že zařízení, ve kterém pracují vlastní evakuační křeslo,
- 18 respondentů uvedlo, že zařízení, ve kterém pracují nevlastní žádnou evakuační pomůcku, tj. 17,8 %,
- 3 respondenti uvedli, že neví, zda zařízení, ve kterém pracují vlastní nějakou evakuační pomůcku.

Většina respondentů uvedla, že zařízení, ve kterém pracují vlastní evakuační pomůcky. Případná evakuace v zařízeních, které tyto evakuační pomůcky vlastní, by měla být efektivnější a fyzicky méně náročná pro zaměstnance.

Otázka č. 15 Měli jste možnost si evakuační pomůcky pro transport klientů vyzkoušet v praxi?

V otázce číslo patnáct bylo účelem zjistit, zda si měli možnost, pokud tedy evakuační pomůcky vlastní, vyzkoušet v praxi.

Obrázek 18. Vyzkoušení si evakuačních pomůcek v praxi

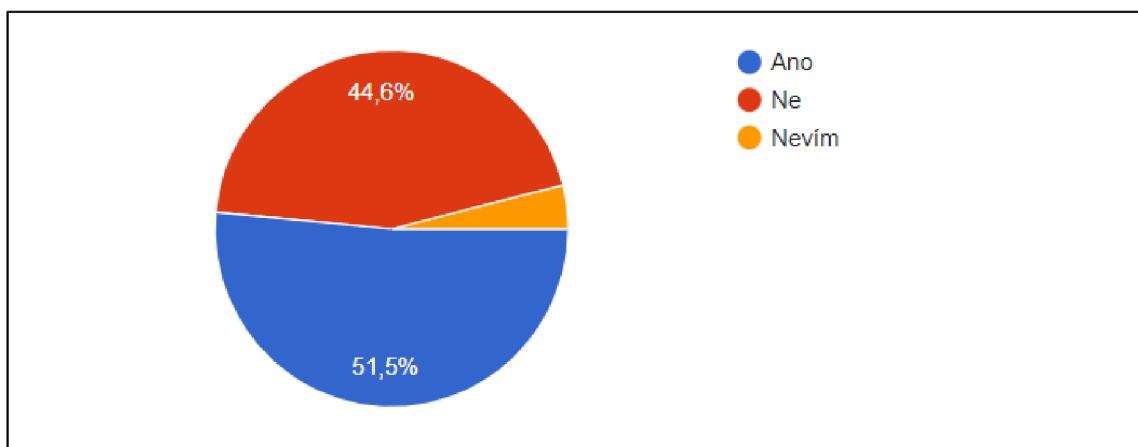
Z grafu můžeme vyčíst že 53 respondentů, tj. 52,5 % si mělo možnost vyzkoušet evakuační pomůcky, které jejich zařízení vlastní v praxi. Oproti tomu 46 respondentů, tj. 45,5 % tu možnost nemělo. Zbylé 2 % respondentů uvedlo, že neví, zda tuto možnost měli (Obrázek 18).

V případě, že dojde k evakuaci klientů pomocí evakuačních pomůcek, zhruba 45 % zaměstnanců nebude tyto pomůcky umět prakticky použít. Při nesprávné manipulaci by mohl

ublížit sobě i klientovi, který bude vyváděn ven z budovy. Opatřením, jak zajistit lepší připravenost zaměstnanců při manipulaci s těmito pomůckami by bylo vyzkoušení si evakuačních pomůcek při zaškolování, cvičné evakuaci nebo v průběhu roku.

Otázka č. 16 Použili jste v rámci školení nebo cvičné evakuace hasicí přístroj?

Otázka číslo šestnáct má zjistit, zda mají zaměstnanci možnost vyzkoušet si hasicí přístroj.

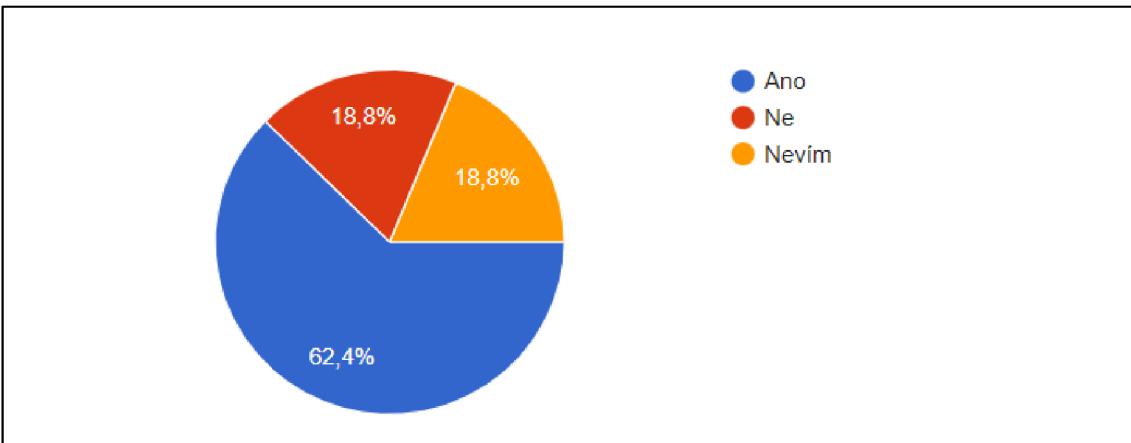
Obrázek 19. Vyzkoušení si hasicího přístroje v praxi

Výsledky ukazují, že 51,5 % zaměstnanců použili hasicí přístroj v rámci cvičné evakuace nebo školení, tj. 52 respondentů. V druhém případě 45 respondentů nepoužilo v rámci cvičné evakuace hasicí přístroj, tj. 44,6 %. Pouze 4 respondenti, tj. 4 % uvedli, že neví, zda hasicí přístroj použili (Obrázek 19).

Necelá polovina respondentů nepoužila hasicí přístroj při cvičné evakuaci či školení. Bylo by dobré, aby měl každý zaměstnanec možnost si manipulaci s hasícím přístrojem vyzkoušet i během roku mimo tato školení a cvičné evakuace.

Otázka č. 17 Nachází se na každém pokoji klienta elektrická požární signalizace?

Otázka číslo sedmnáct má zjistit, zda se na každém pokoji klienta nachází elektrická požární signalizace.

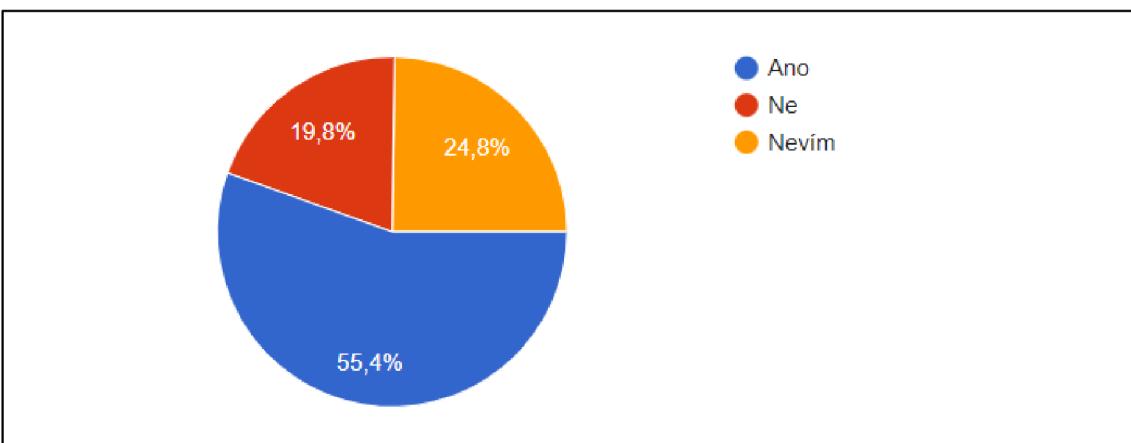
Obrázek 20. Vybavenost pokojů klientů elektrickou požární signalizací

V 62,4 % bylo uvedeno, že se na pokoji každého klienta nachází elektrická požární signalizace, odpověď ne byla zastoupena 18,8 % a uvedlo ji tak 19 respondentů. Dalších 19 respondentů uvedli, že neví, zda se na pokojích každého klienta nachází, tj. 18,8 % (Obrázek 20).

Na pokojích mohou mít senioři a osoby se zdravotním postižením elektrické spotřebiče, u kterých může při nesprávné manipulaci dojít ke vzniku požáru. Dalším faktorem vzniku požáru může být kouření cigaret, které je povoleno pouze ve vyhrazených prostorech. Z tohoto důvodu by měl každý pokoj klienta mít elektrickou požární signalizaci.

Otázka č. 18 Jsou klienti informovány/ školeni, jak se mají zachovat při mimořádné události?

Otázka číslo osmnáct měla zjistit, zda jsou klienti školeni nebo informováni o tom, jak se mají zachovat při mimořádné události.

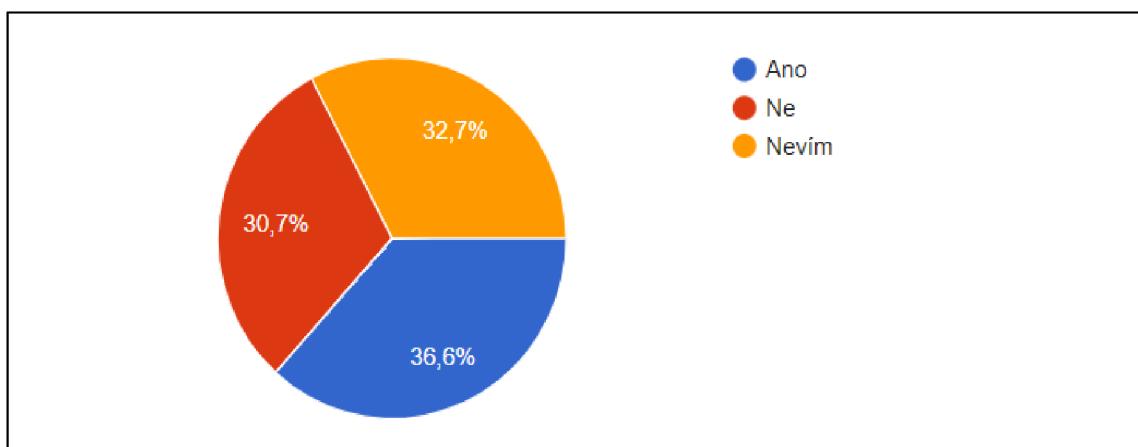
Obrázek 21. Informovanost klientů o chování při mimořádné události

Z grafu vyplývá, že 56 respondentů uvedlo, že klienti jsou o tom, jak se při mimořádné události mají zachovat informováni, tj. 55,4 %. Dalších 20 respondentů odpovědělo, že klienti nejsou vůbec informováni o tom, jak se mají při mimořádné události zachovat, tj. 19,8 %. Zbylých 25 respondentů tj. 24,8 % uvedlo, že neví, zda jsou klienti informováni (Obrázek 21).

V případech, kdy klienti nejsou informováni, by bylo dobré klienty informovat. Mohlo by to pomoci předejít určitým událostem, které se v zařízení stávají. Klienty mohou informovat zaměstnanci sociálního zařízení nebo pracovníci Hasičského záchranného sboru České republiky.

Otázka č. 19 myslíte si, že jsou klienti dostatečně informováni o tom, jak se mají zachovat při mimořádné události?

Otázka číslo devatenáct navazuje na předchozí otázku a má zjistit, zda si zaměstnanci myslí, jestli jsou klienti dostatečně informováni o tom, jak se mají při mimořádné události zachovat.

Obrázek 22. Dostatečné informování klientů o chování při mimořádné události

Největší část 36,6 % si myslí, že jsou klienti dostatečně informováni, tj. 37 respondentů. Dalších 31 respondentů, což je 30,7 % odpověděla, že si myslí, že klienti dostatečně informováni nejsou. Zbylých 33 respondentů, tj. 32,7 % neví, zda jsou klienti dostatečně informováni (Obrázek 22).

Z výsledků plyne, že by bylo dobré klienty více informovat o tom, jak se mají zachovat v případě mimořádné události, která může nastat. Informování může být pomocí tištěného grafického či písemného návodu na pokojích klientů, předáním informací v rámci komunikace klienta se zaměstnance nebo formou besedy pracovníků Hasičského záchranného sboru ČR.

Otzáka č. 20 S jakou mimořádnou událostí jste se v sociálním zařízení setkali?

Poslední otázka v dotazníku byla zaměřená na to zjisti, s jakou mimořádnou událostí se v sociálním zařízení setkali. Na výběr byl požár, výpadek elektrické energie, přerušení dodávky plynu, přerušení dodávky vody, uvíznutí osoby ve výtahu. Také zde byla možnost jiné pro setkání se s jinou mimořádnou událostí v zařízení.

Respondenti odpovídali takto:

- s požárem se setkalo 13 respondentů, tj. 12,9 %,
- s výpadkem elektrické energie se setkalo 81 respondentů, tj. 80,2 %,
- s přerušením dodávky plynu se setkalo pouze 12 respondentů, tj 11,9 %,
- s přerušením dodávky vody, se setkalo 62 respondentů, tj. 61,4%
- s uvíznutím osoby ve výtahu se setkalo 49 respondentů, tj. 48,5 %.

Mezi další mimořádné události, se kterými se respondenti setkali, uvedli například uvíznutí klienta na pokoji, havárie služebního auta, pohrešování klienta a s nedostatkem pracovníků na pracovišti.

Výsledky ukazují, že téměř každý respondent se setkal minimálně jednou s mimořádnou událostí v zařízení, ve kterém pracuje. Důležité tedy je, aby byli zaměstnanci důkladně informováni o tom, jak se mají v případě kterékoli z těchto mimořádných událostí, zachovat.

6 ZÁVĚRY

V bakalářské práci jsem se zabývala realizací opatření ochrany obyvatelstva v sociálním zařízení vybraného typu. Sociální zařízení, které jsem si vybrala byl Domov Barbora Kutná Hora, které se nachází ve Středočeském kraji. Teoretická část bakalářské práce byla zaměřena převážně na toto zařízení. Pozornost byla věnována službám, které sociální zařízení poskytuje, evakuačním pomůckám, které Domov vlastní a dokumenty, které má zařízení vypracované pro mimořádné události, které mohou nastat.

Hlavním cílem bylo zjistit povědomí zaměstnanců v sociálním zařízení o možnostech způsobu realizace opatření ochrany zdraví a bezpečnosti. Na základě výsledků dotazníkového šetření mohu konstatovat, že povědomí zaměstnanců ve vybraných sociálních zařízeních je na dobré úrovni. Většina respondentů uvedla, že pro jejich zařízení je zpracován požární evakuační plán, plán pro výpadek energií a pokoje klientů jsou vybaveny elektrickou požární signalizací.

Jedním z dílčích cílů bylo zjistit míru proškolení zaměstnanců v sociálních zařízeních. Z dotazníkového šetření bylo zřejmé, že zaměstnanci školení absolvují pravidelně a proškolení je kvalitní v oblasti požární ochrany, první pomoci a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Sami zaměstnanci se v těchto oblastech cítí být dostatečně proškoleni. Školení, ve kterých se však už dostatečně necítí, jsou školení mimořádných událostí a školení požárních hlídek, proto by bylo dobré se těmto oblastem věnovat větší pozornost.

Dalším cílem bylo zjistit připravenost na evakuaci v případě mimořádné události. Z výzkumného šetření můžeme vyčíst, že polovina respondentů uvedla, že se účastní cvičné evakuace. Ostatní respondenti uvedli, že se buď cvičné evakuace neúčastní nebo ji v zařízení vůbec neprovádí. Při událostech, konkrétně při požáru v sociálních zařízeních, které jsem uváděla v teoretické části bakalářské práce, přišlo o život několik osob. Osoby nebyly včas evakuovány a nadýchaly se zplodin hoření. Z tohoto důvodu by bylo dobré, aby každý zaměstnanec byl alespoň jednou součástí cvičné evakuace. Pro usnadnění a zrychlení evakuace klientů se vyrábí evakuační pomůcky. Sociální zařízení ve většině tyto evakuační pomůcky podle výzkumné části vlastní. Ve větším množství vlastní zařízení evakuační podložky a v menší míře také evakuační křesla. Bohužel polovina respondentů neměla možnost si tyto evakuační pomůcky vyzkoušet v praxi. Bylo by dobré, aby se každý zaměstnanec v rámci zaškolování naučil s evakuačními pomůckami manipulovat.

I přes dobrou připravenost sociálních zařízení a jejich zaměstnanců na případnou mimořádnou událost musíme brát ohled i na ubytované klienty. Jejich nevyzpytatelné chování a zdravotní stav může zaměstnancům evakuaci zkomplikovat. Samotná mimořádná událost může zaměstnance svým různým průběhem zaskočit. Přesně naučené postupy nemusí dogmaticky

platit v každé situaci, důležité je, aby byl zaměstnanec na mimořádnou událost vždy řádně připraven, zachoval klid, a především neohrozil při evakuaci především sám sebe. V neposlední řadě je také důležitý včasný příjezd a zásah ze strany integrovaného záchranného systému.

7 SOUHRN

Bakalářská práce je zaměřená na realizace opatření v sociálních zařízeních v rámci ochrany obyvatelstva a zkoumá povědomí zaměstnanců v sociálních službách o možnostech a způsobech realizace opatření ochrany zdraví a bezpečnosti. V teoretické části je provedena rešerše z knižních a internetových zdrojů. Jejím obsahem jsou kapitoly zaměřené druhy a formy sociálního bydlení, na sociální zařízení Domov Barbora Kutná Hora, služby, které sociální zařízení poskytuje, havarijní plánovací dokumenty zařízení a evakuaci klientů při mimořádné události. Jednou kapitolou jsou mimořádné události v sociálních zařízeních, které se staly v posledních letech. Výzkumná část je vyhotovena pomocí internetového dotazníku. Dotazník byl zaslán za účelem zjištění povědomí pracovníků v sociálních službách o možnostech a způsobu realizace opatření ochrany zdraví a bezpečnosti.

8 SUMMARY

The bachelor thesis focuses on the implementation of health and safety measures in social institutions and examines the awareness of social services employees about the possibilities and methods of implementing health and safety measures. In the theoretical part, a search of book and internet sources is conducted. Its content includes chapters focused on types and forms of social housing, on the social facility Domov Barbora Kutná Hora, services provided by the social facility, emergency planning documents of the facility and evacuation of clients during an emergency. One chapter deals with emergencies in social facilities that have occurred in recent years. The research part is done by means of a web-based questionnaire. The questionnaire was sent to find out the awareness of social service workers about the possibilities and the way of implementing health and safety measures.

9 REFERENČNÍ SEZNAM

Aposbrno.cz *Evakuační podložka SKI SHEET 3 N.* Retrieved 27. 03. 2023 from the World Wide Web: <https://aposbrno.cz/produkty/1366-evakuacni-podlozka-ski-sheet-3-n.html>

Aposbrno.cz *Komfortní evakuační křeslo Elite.* Retrieved 27. 03. 2023 from the World Wide Web: <https://aposbrno.cz/produkty/1240-evakuacni-kreslo-elite.html>

Blažková, K., Buček, D., Dittrich, D., Dittrichová, Z., Hrubá, A., Koleňák, I., . . . Tilcerová, E. (2015). *Ochrana obyvatelstva a krizového řízení.* Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR

Ct24.ceskatelevize.cz *Požár v domově v Roztokách má dvě oběti a desítky zraněných. Policie prověřuje opravu kotelny.* Retrieved 07. 03. 2023 from the World Wide Web: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3497232-pri-pozaru-v-alzheimer-centru-v-roztokach-u-prahy-zemreli-dva-lide-skody-jsou-za-70>

ct24.ceskatelevize.cz *Za požárem Alzheimer centra v roztockách je nedbalost či závada, míňí vyšetřovatelé.* Retrieved 07.03. 2023 from the Word Wide Web: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3513179-za-pozarem-alzheimer-centra-v-roztockach-je-nedbalost-ci-zavada-mini-vysetrovatele>

Domov-barbora.cz *Historie.* Retrieved 09. 01. 2023 from the Word Wide Web: <https://www.domov-barbora.cz/o-nas/historie>

Domov-barbora.cz *Chráněné bydlení.* Retrieved 10. 01. 2023 from the Word Wide Web: <https://www.domov-barbora.cz/sluzby/chranene-bydleni>

Domov-barbora.cz *Domov pro osoby se zdravotním postižením.* Retrieved 09. 01. 2023 from the Word Wide Web: <https://www.domov-barbora.cz/sluzby/domov-pro-osoby-se-zdravotnim-postizenim>

Domov-barbora.cz *Domov pro seniory.* Retrieved 10. 01. 2023 from the Word Wide Web: <https://www.domov-barbora.cz/sluzby/domov-pro-seniory>

Domov-barbora.cz *Sociálně aktivizační služby.* Retrieved 09. 01. 2023 from the Word Wide Web: <https://www.domov-barbora.cz/sluzby/socialne-aktivizacni-sluzby>

Hzscr.cz *Při požáru v domově seniorů na Mělnicku zemřela žena.* Retrieved 09. 03. 2023 from the Word Wide Web: <https://www.hzscr.cz/clanek/pri-pozaru-v-domove-senioru-na-melnicku-zemrela-zena.aspx>

Hzscr.cz *Při požáru v Roztokách u Prahy byl vyhlášen zvláštní stupeň poplachu.* Retrieved 07. 03. 2023 from the Word Wide Web: <https://www.hzscr.cz/clanek/pri-pozaru-v-roztokach-u-prahy-byl-vyhlasen-zvlastni-stupen-poplachu.aspx>

iDnes.cz *Seniorka zemřela při požáru v domově ve Mšeně, ošetřovatelka je zraněná*. Retrieved 09. 03. 2023 from the World Wide Web: https://www.idnes.cz/praha/zpravy/pozar-domov-duchodcu-melnicko.A200813_065301_praha-zpravy_kane

iRozhlas.cz *V domově seniorů v Mšenu hořelo. Jedna žena zemřela, ošetřovatelka skončila v nemocnici.* Retrieved 09. 03. 2023 from the World Wide Web: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/mseno-pozar-domov-senioru_2008130654_ako

iRozhlas.cz *V Roztokách u Prahy hořelo v Alzheimer centru. Přes padesát lidí bylo zraněno, dva zemřeli.* Retrieved 07. 03. 2023 from the World Wide Web: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/pozar-hasici-praha-roztoky-u-prahy-zachranari_2206012034_bko

Janečková, E., Čiberová, H., Mach, P. (2016). *Průvodce systémem poskytování sociálních služeb.* Olomouc: ANAG

Kopecký, K., Franc, J. (2004). *Požární ochrana a bezpečnost v praxi.* Praha: GRADA Publishing

Kratochvílová, D. (2005). *Ochrana obyvatelstva.* Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství

Kratochvílová, D., Kratochvílová D. ml., Folwarczny L. (2013). *Ochrana obyvatelstva.* Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství.

Kruliš, D. (2022) *Cvičná evakuace klientů a personálu budovy DOZP.* Kutná Hora: Domov Barbora Kutná Hora

Kruliš, D. (2012). *Cvičná evakuace klientů a personálu v pavilonu CHB.* Kutná Hora: Domov Barbora Kutná Hora

Martínek, B., Linhart, P., kolektiv pracovníků Institutu ochrany obyvatelstva. (2006). *Ochrana obyvatelstva modul E.* Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR.

Ministerstvo práce a sociálních věd, Ministerstvo vnitra & generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. (2021). *Požární bezpečnost v pobytových zařízeních sociální péče-metodiky.* Praha: Odbor sociálních služeb a sociální práce MPSV

Prazsky.denik.cz *Tragický požár domova seniorů v Roztokách způsobila nedbalost, nebo závada.* Retrieved 07. 03. 2023 from the World Wide Web: <https://prazsky.denik.cz/pozary/tragicky-pozar-domova-senioru-v-roztokach-zpusobila-nedbalost-nebo-zavada-202207.html>

Řepová, J. (2018). *Nouzové, havarijní a mimořádné situace.* Kutná Hora: Domov Barbora Kutná Hora, poskytovatel sociálních služeb

Řepová, J. (2021). *Řád požární ochrany.* Kutná Hora: Domov Barbora Kutná Hora, poskytovatel sociálních služeb

Slowík, J. (2016). *Speciální pedagogika., 2. aktualizované a doplněné vydání.* Praha: Grada

Valenta, M., Michalík, J., Lečbych, M. a kolektiv. (2012) *Mentální postižení v pedagogickém, psychologickém a sociálně-právním kontextu*. Praha: Grada

Zakonyprolidi.cz *Zákon č.239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.* Retrieved 13. 02. 2023 from the World Wide Web:
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

Zakonyprolidi.cz *Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách.* Retrieved 13. 02. 2023 from the World Wide Web: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>